
<http://dx.doi.org/10.17951/kw.2016.18.117>

Otwarte Seminarium Filozoficzno-Psychiatryczne „Diagnozy Współczesności” Lublin, 12-13 listopada 2015

Andrzej Kapusta

Otwarte Seminarium Filozoficzno-Psychiatryczne „Diagnozy Współczesności” odbyło się na UMCS w listopadzie 2015 roku. Seminarium było częścią projektu Przyjazny Uniwersytet, organizowanego przez Zespół d.s. Studentów Niepełnosprawnych UMCS i Instytut Filozofii UMCS (Zakład Antropologii Kulturowej).

Problematyka zdrowia psychicznego i jego zaburzeń oraz nietypowych, niezrozumiałych doświadczeń i zachowań wydaje się, z jednej strony, intrygująca i fascynująca, z drugiej zaś dotyczy materii delikatnej i trudnej. Pomysł zorganizowania konferencji poświęconej tematyce zdrowia psychicznego w szerszym aspekcie społecznym i kulturowym dojrzał dosyć długo. Był efektem ponad dwuletniej pracy nad projektem „Przyjazny Uniwersytet. Zdrowie psychiczne dla UMCS” oraz współpracy z Uniwersytetem Warszawskim i Instytutem Psychiatrii i Neurologii w Warszawie w ramach tzw. Otwartych Seminarium Filozoficzno-Psychiatrycznych.

Otwarte Seminarium Filozoficzno-Psychiatryczne (OSF-P) to w zamierzeniu szereg spotkań, konferencji i warsztatów mających na celu dyskusję nad problematyką zdrowia psychicznego, a także integrację środowiska badaczy z obszaru nauk humanistycznych i społecznych oraz ekspertów zajmujących się problematyką zdrowia psychicznego. Formuła OSF-P ma charakter otwarty, a poruszana tematyka dotyczy zarówno fundamentalnych, jak i bieżących problemów i dylematów współczesnej filozofii kultury, antropologii kulturowej, filozofii psychiatrii oraz zagadnień z zakresu psychoprofilaktyki, psychoedukacji i

ANDRZEJ KAPUSTA, doktor habilitowany, Instytut Filozofii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Adres do korespondencji: Instytut Filozofii UMCS, Pl. Marii Curie-Skłodowskiej 4, 20-031 Lublin. E-mail: andrzej.kapusta@poczta.umcs.lublin.pl

psychiatrii środowiskowej. Omawiane zagadnienia nawiązują do dobrych wzorców polskiej tradycji psychiatrii i psychoedukacji oraz do światowych doświadczeń badawczych i terapeutycznych. Słowo „filozofia” stanowić ma zachętę do myślenia krytycznego i odważnego poruszania tematów kontrowersyjnych i często niewygodnych. U podstaw misji OSF-P znajduje się bowiem przekonanie, że zagadnienia, którymi zajmuje się psychiatria, nie są sprawą rozgrywaną się wyłącznie między lekarzami a pacjentami, ale pociągają konieczność stawiania pytań podstawowych, o to, czym jest zdrowie, o kształt społeczeństwa, o naturę człowieka. Domagają się zatem szczególnej troski oraz wielodziedzinowego i niespiesznego namysłu teoretycznego.

Celem III Seminarium była prezentacja problematyki zdrowia psychicznego w kontekście wyzwań współczesności. Wprowadzenie do rozważań z zakresu zdrowia psychicznego humanistycznego i społecznego dyskursu miało na celu lepsze zrozumienie trudności jakie napotykać młode osoby w procesie budowania własnej tożsamości, wysiłku samorozwoju oraz przyjmowania w sposób odpowiedzialny ról społecznych. Perspektywa filozoficzno-antropologiczna oraz społeczno-kulturowa pozwoliła lepiej opisać wymiary ludzkiego doświadczenia oraz nakreślić kontekst funkcjonowania współczesnego człowieka w zdrowiu i chorobie.

Tytułowe „diagnozy współczesności” służyły rozpoznaniu społecznych i kulturowych uwarunkowań zdrowia psychicznego, zbadaniu natury „symptomów” przejawiających się w kulturze w postaci kryzysów psychicznych, depresji, nerwic, zaburzeń osobowości, uzależnień oraz nakreśleniu uwarunkowań społeczno-kulturowych dla tych problemów. Pojęcie diagnozy, wzięte z praktyki klinicznej, odnosiło się również do szerszych zjawisk - wielokulturowości, wyzwań edukacyjnych, procesów globalizacji, migracji społecznej, psychiatryzacji i technologizacji myślenia.

Włączenie konferencji w ramy projektu Przyjazny Uniwersytet miało na celu zwrócenie uwagi środowiska akademickiego na problemy zdrowia psychicznego oraz budowanie sieci wsparcia dla studentów napotykających trudności ze zdrowiem psychicznym. Szybko się bowiem okazało, że skuteczna pomoc i wsparcie dla osób w kryzysie wymaga szerszych aktywnych i atrakcyjnych form działania w postaci organizowania praktycznych warsztatów czy współpracy ze specjalistami do spraw zdrowia psychicznego – psychiatrami i terapeutami, jak i osobami mającymi takie trudne doświadczenia. Dlatego w ramach seminarium zaplanowano szereg warsztatów psychoedukacyjnych i psychorozwojowych dla studentów i osób z pewnym doświadczeniem pracy z innymi. Warsztaty spotkały się ze szczególnie pozytywnym oddźwiękiem ze strony studentów, którzy często po raz pierwszy mieli możliwość zdobycia wiedzy i doświadczeń w tak intensywnej oraz interakcyjnej postaci.

Seminarium miało charakter interdyscyplinarny. Wykłady dotyczyły zarówno aspektów filozoficzno-humanistycznych jak i medyczno-antropologicznych oraz psychiatryczno-kulturowych. Oprócz języka filozofii i psychologii pojawiło się odwołanie do języka literatury, antropologii, edukacji i sztuki. Nie oznaczało to ignorowania biologicznych podstaw psychiatrii i wagi przełomu psychofarmakologicznego, lecz raczej wskazanie innych wymiarów i perspektyw w badaniach nad problematyką zdrowia psychicznego i wskazanie konsekwencji rozwoju psychiatrii biologicznej. Dobra diagnoza daje nadzieję na dobrą terapię. Dlatego ostatecznym celem spotkania była dyskusja nad sposobami budowania wzajemnej relacji (sieci) między osobami żywo zainteresowanymi tematyką zdrowia psychicznego oraz osobami chorującymi, ich rodzinami i terapeutami (przymierze terapeutyczne) oraz udoskonalaniem sposobów wspomagania osób z problemami psychicznymi

Szereg paneli gromadził obok siebie specjalistów różnych dziedzin: filozofów, literaturoznawców, psychiatrów, pracowników socjalnych, dziennikarzy i samych pacjentów. Były to następujące panele: „Diagnozy kultury”, „Zdrowie psychiczne – edukacja – rozwój”, Networking – budowanie sieci wsparcia społecznego” oraz „dialog” „Zdrowie psychiczne a wyzwania współczesności”.

Konferencja miała również swoją część artystyczną (w Galerii Labirynt) z pokazem filmowym *Przychodzi Polska do lekarza* oraz dyskusją z artystką Katarzyną Kozyrą wokół jej pracy *Looking for Jezus*.

Information about Author:

ANDRZEJ KAPUSTA, habilitated doctor, Institute of Philosophy, Maria Curie-Skłodowska University, Poland. Address for correspondence: Instytut Filozofii UMCS, Pl. Marii Curie-Skłodowskiej 4, PL 20–031 Lublin. E-mail: andrzej.kapusta@poczta.umcs.lublin.pl

